

ČISTO PRAVA TURISTIČNA ODPRAVA

TOMAŽ RAVNIHAR

Himalajo smo si vedno predstavljali kot nekaj silno visokega. Da ni povsod taka, ugotovimo na začetku svoje poti — trekkinga okoli Anapurn.

Hodimo na komaj štiristo metrih nadmorske višine. Po zeleni široki dolini teče reka Marsiandi in njeni pritoki zalivajo neskončna terasasta riževa polja, prav tako pa tudi našo pot. V silni vročini in vlagi iščemo prehode prek vodá. Po nekaj dneh hoje se dvignemo komaj za nekaj sto metrov. O toliko opevanih himalajskih gorah ni niti sledu. Kar razočarani smo. Popoldanska oblačnost in rahel večerni dež še povečujeta vlago. Neki večer končno le opazimo vrh gore med oblaki. Malo nam odleže: končno gore. Zadnji sončni žarki osvetljujejo v daljavi belo goro. Manaslu (8156 m), nam pove naš sirdar.

Že teden dni smo od »doma« — Katmanduja. Naš sopotnik, poleg mene edini moškega spola v skupini sedmih Slovencev, ima že več dni velike težave z žulji. Ne more več naprej. Izčrpali smo že vse naše znanje o zdravljenju žuljev, vendar brez uspeha. Noga je zatečena in kaže na zastrupitev. Vsi smo zaskrbljeni.

Ena od naših deklet prinese vest, da je v sosednjem taboru zdravnik in da se bo oglasil po večerji. Kar oddahnemo si: to bo rešitev za nas in zanj. Kmalu prideta dva Avstralca — starejši in mlajši in se lotita dela: pregledata nogo, pohvalita našo dosedanjo nego, se posvetujeta med seboj, nakar data napotke za nadaljnje zdravljenje in nekaj zdravil. Na koncu svetujeta bolniku mirovanje in po nekaj dneh počitka vrnitev v Katmandu.

Nekaj dni hodá dalje ponovno srečamo v neki vasi mladega Avstralca, ki je pred dnevi zdravil našega tovariša. Povabi nas v svoj tabor. Med pogovorom pravi, da pol leta dela v Avstraliji, pol leta pa hodi po svetu in predvsem vodi trekinge po Himalaji. Vprašam ga, kaj je po poklicu. Zasmee se in pove, da je mehanik za popravila hidravlike gradbenih strojev. Le kaj bo z našim fantom, ko mu je nogo zdravil mehanik? Važno je, da misli, da ga je zdravil pravi zdravnik, se tolažimo.

II.

Pokrajina se spreminja. Riža ni več. Dolina postaja vse ožja. Globoko pod nami se peni reka. Hodimo po ozki stezi, ponekod vsevani v strmo steno. Vegetacija se spreminja iz dneva v dan. Vse višje in višje gremo. Kmalu bomo na sedlu Thorung in 5400 metrov visoko. Tu je, žal, najvišja

točka našega pohoda — za nekatere tudi na srečo, kot se je pokazalo kasneje.

Pravijo, da gre okoli 26 000 pohodnikov letno okoli Anapurn. Le malo jih srečujemo. Pot je dolga več sto kilometrov in ljudje se razgubijo na takih razdaljah. Koliko pohodnikov se potepa po vsej nepalski Himalaji, pa vedo samo na policijskem uradu v Katmanduju — ali pa še tam ne.

Vsak pohodnik mora imeti tako kot člani ekspedicij posebno dovoljenje — permit. Ta dokument moramo občasno potrditi na policijskih postajah določenih pokrajin. Čemu služi ta kontrola, ne vemo. Bolj potreben bi bil na takih točkah zdravnik (ali vsaj spodoben prenočitveni objekt), tako pa smo tudi teden dni hodá oddaljeni od najbližjega kraja in zdravnika. Tako je tu seveda najbolje biti zdrav.

Na eni od takih policijskih postaj opazimo pomoto v permitu ene od deklet: namesto imena so ji napisali rojstni kraj, tako da se je pisala MISS STARI TRG TREBNJE, kar pa ni motilo ne nas, ne nje, najmanj pa z dolgočasene policijske uslužbenice. Mi ne razumemo njih, oni ne nas — pa se kljub temu najbolje razumemo.

III.

V neki vasi v gorah običemo budistično svetišče. Težko najdemo njegovega upravitelja — lamo. Oblečen je v delovno kmečko obleko, enako kot vsi drugi prebivalci vasi, ki tu redijo jake. Verjetno smo lamo zmotili pri kmečkem opravilu, toda na obrazu mu ni videti, da bi bil nejevoljen zaradi našega obiska. Z veseljem nam pokaže svetišče.

Tu se vidi stoletna patina časa. Na stenah je stotine kipcev Bude in starih molitev, napisanih na rižev papir. Rahla svetloba izpod stropa slabo osvetljuje prostor, v njem velik oltar, bobne, zastave, sveče. V temnih kotih je polno lesenih kipcev bogov in boginj, obloženih s prst debelim prahom, ki skrivnostno režeče strmiijo v nas in mi s strahom vanje.

Lama moli pred oltarjem, nato stopi do velikega bobna. Svetišče se strese in mi z njim. Po nekaj udarcih po bobnu se vrne in prižge svečo na oltarju. Tleče dišave, grozeči pogledi bogov, temačnost, odmev bobna — vse je grozljivo, kakor da se dogaja na kakšnem drugem planetu.

Naenkrat opazim, da so rože na oltarju v pločevinkah z velikimi napisi v angleščini o njihovi nekdanji vsebini. Konec je transa.

Premišljuje, kje že vse puščamo tujci sledove, ko jo maham iz templja za hitrimi dekleti.

IV.

Po nadmorski višini smo malo pod streho Evrope — Mont Blanc. Večina od nas ne občuti tegob višine, ker smo dobro aklimatizirani. Danes se pripravljamo na nočni pohod čez 5416 metrov visoko sedlo Thorung. Pred dvema dnevnoma nas je še močil dež, tu gori je snežilo, toda lepo vreme zadnjih dni je sneg pobralo. Kako je na sedlu, točno ne ve nihče. Upamo, da ni veliko snega.

Protiv večeru stotine ovc, koz in nekaj konj pridirja do kamnite kolibe, v kateri bivakiramo. Živali so prišle prek sedla, kar je za nas dober znak.

Ob treh zjutraj zapustimo mrzel in umazan kamnit bivak. Po dobri uri hoje pridemo do resne ovire: močan hudournik ledeno mrzle vode drvi čez pot v dolino. Svetloba luči nosačev in sirdarja bega po vodi, ko iščejo najboljšo možnost za prehod. Ni je. Preostane samo zakoračiti v vodo in na drugo stran. V samih supergah nosači zabredejo v vodo. Kako jih zebe, si lahko mislimo. Dolgo časa mečejo v vodo velike skale, po katerih potem mi s težavo prečimo na drugo stran.

Drugi dan je zmanjkalo aspirinov. Povpraševanje je bilo preveliko.

Prvi sončni žarki obarvajo bele gore na obeh straneh naše poti. Sedla še ni nikjer. Počasno hodimo. Ena od deklet ima težave z višino. Tolažimo jo, da bo kmalu bolje, samo da pridemo na drugo stran. Hodi kot v sanjah vsa bleda in izmučena. Toda treba je naprej. Ko je sonce že dokaj visoko, pridemo do ravnice, po kateri še dolgo hodimo. Končno velike piramide zloženega kamenja z molilnimi zastavicami označujejo vrh sedla.

Pot se prevesi navzdol. Levo in desno od nas so sami prelepi vrhovi, šestinpolti-sočaki, lepo zaliti v sneg in led. Sirdar pravi, da je do bližnjega vrha štiri do pet ur. Sonce je že prejšnji dan pobralo sneg na sedlu, zato lahko hitro napredujemo navzdol. Od kitajske meje oziroma Tibeta smo oddaljeni samo kakšen dan hoda.

Dolina, v katero se spuščamo, je brez življenja. Opaziti je le malo lišajev: samo skalovje in pesek. Struge hudournikov so suhe. Kakšno nasprotje dosedanje poti! Takoj se spomnimo na jabolka, ki so na drugi strani rasla v višini našega Triglava.

V daljavi zagledamo velike bele gore: 8167 metrov visoki Daulagiri in 7061 metrov visoki Nilgiri kot predstraža 8091 metrov visoke Anapurne I. Ni videti tako visoko, seveda ko jih gledamo s 5000 metrov visokega »balkona«, pa še nekaj dni hoda so daleč. Kasneje, ko smo prišli bližje pod gore, so nam pokazale svojo lepoto in velikost, kajti pogled z višine 2000 metrov navzgor na višino 8000 metrov pokaže prave razsežnosti.

Spustimo se do reke Gandaki in v mesto Jomosom. Začutimo civilizacijo: urejene

hiše, gostilnice, vojaški objekti, letališče. Veter neusmiljeno piha po dolini reke navzgor. Letala letijo samo zjutraj, ko je mirno ozračje, mi pa hodimo (kot skoraj vedno) ves dan, občasno s hrbti obrnjenimi naprej zaradi prahu in vetra in si utiramo pot po dolini navzdol.

V.

Naši nepalski spremljevalci so vsak dan živahnejši. Bliža se konec sedemnajst-dnevne poti z nami. Kmalu bo izplačilen dan, nato morda kakšen dan počitka, potem pa jih čaka nova pot z novo skupino. Tako je v sezoni pohodništva. Kljub velikim naporom so vedno dobre volje, nasmejani in urnih nog. Hoditi morajo kot mi, včasih še hitreje, poleg tega pa nositi svojo in našo prtljago, kuhati trikrat na dan, postavljati šotore itd.

Ko zapustimo reko Gandaki, se povzpnejo na 2840 metrov visoko sedlo v vasici Goropani in zjutraj na 3193 metrov visoko razgledno točko. Od tu so gore najlepše. Beli vrhovi kipijo v nebo. Vrhovi Anapurn in Daulagirija se šele proti koncu naše poti pokažejo v vsem sijaju. Naš trud je poplačan. Kar boljše volje smo ob teh razgledih, ki se spreminjajo iz ure v uro in iz dneva v dan. Vsak dan je bolj vroče in vsak dan večja je vlaga v zraku. Del poti prehodimo čez pragozd, nato nas kamnita stopničasta pot vodi navzdol. Ni in ni je konec. Po dveh dneh hoje se v dolini pod nami v megli prikaže vodna gladina. Jezero pri mestu Pokara pomeni konec stopnic, konec naše poti. Počutimo se, kot da smo že doma.

Jezero, ki je približno še enkrat večje od našega Bohinjskega, je obdano z močvirjem, v katerem so vodni kanali. Sirdar zavije k vodi — in za ločjem so skriti čolni. Vožnja s čolni je odličen zaključek naše poti.

Na obali nas na velikem prostoru za kampiranje sredi travnika čaka presenečenje. Naš »žulček« z ženo sedi na travi z obvezano nogo in nas pozdravlja. Ne moremo verjeti svojim očem. V kratkih stavih nam pove svojo zgodbo. Po našem odhodu se mu je stanje noge zelo poslabšalo. Po naključju je bil v tistem kraju pravi zdravnik, ki mu je dal dvanajst injekcij antibiotikov in ga tako rešil. Ko se mu je stanje izboljšalo, je z velikimi težavami prišel sem, nam naproti.

Po vsem tem nam dokončno odleže. Srečen konec pustolovščine skupaj zalijemo z rakšijem — domačim blagim nepalskim žganjem in pojemo veliko jezersko ribo. Petje in bobnanje naših domačinov naznanja po večerji, da se bo proslavljanje nadaljevalo.

In res se je: plesali smo, peli in pili pivo še pozno v noč. Kako smo peli slovenske narodne pesmi, naj raje ne povem, domačini pa so vendarle pleskali.